Farsund kommune

Foto: Linda Svendsen

Energi- og klimaplan 2026-2035

Planforslag 01.10.2026

Farsund kommune

Innhold

1. Innledning 2
2. Rammer og føringer 2
3. Kunnskapsgrunnlag 2
   3.1 Energi 2
   3.2 Klima 4
4. Visjon og hovedmål 7
5. Energi- og klimamål 7
   5.1 Energiproduksjon 7
   5.2 Energiforsyning 7
   5.3 Strømnettet 7
   5.4 Klimamål for kommunesamfunnet Farsund 8
   5.5 Klimamål for kommunens virksomhet 8
   5.6. Klimatilpasning og beredskap 10
6. Oppfølging og rullering 10

1. Innledning

Energi- og klimaplanen for Farsund kommune er et sentralt styringsdokument for kommunens arbeid med energi, klimagassreduksjon og klimatilpasning. Planen gjelder for perioden 2026–2035, og erstatter tidligere energi- og klimaplan Lister 2009.

Planen skal:

- bidra til reduksjon av klimagassutslipp
- sikre stabil, energieffektiv og naturvennlig produksjon, distribusjon og bruk av energi
- styrke kommunens og kommunesamfunnets evne til å møte klimaendringer

Planen omfatter kommunen som samfunn og virksomhet, og skal være styrende for kommunal planlegging, myndighetsutøvelse, drift og investeringer på energi- og klimaområdet.

2. Rammer og føringer

Planen bygger særlig på:

- FNs bærekraftsmål
- Klimaloven og nasjonale klimamål
- Statlige planretningslinjer for klima og energi
- Regionplan Agder 2030
- Regionplan Lister 2030
- Kommuneplanens samfunnsdel 2018-30

Disse føringene innebærer at klima-, energi- og naturhensyn skal integreres i alle relevante planer og beslutninger.

3. Kunnskapsgrunnlag

Det er utarbeidet et kunnskapsgrunnlag med følgende innhold:

- Energi- og klimaplan Lister 2009
- Rammer og føringer
- Energi – kunnskapsgrunnlag
- Klima – kunnskapsgrunnlag

Kunnskapsgrunnlaget for energi og klima er oppsummert nedenfor

3.1 Energi

Kapitlet oppsummerer planens kunnskapsgrunnlag for energiproduksjon, energiforsyning og energiforbruk.

Eksisterende og planlagt energiproduksjon i Farsund kommune omfatter:

Produksjonsanlegg i Farsund kommune	Effekt (MW)	Årsproduksjon (GWh)
Lista vindkraftverk	71,3	224
Dagens solcelleproduksjon	4	3,16
Planlagt solkraftverk (Lista flystasjon)	7,5	8
Kommunalt bioenergianlegg (flisfyring)	2,4	4,5
Planlagt bioenergianlegg (biogass)		85
Kjernekraftverk under utredning (Farsund eller Lyngdal)	1.500	12.500

Kartet nedenfor viser strømforsyningen til Farsund kommune som omfatter:

- Regionalnettet 110 kV (grønne linjer). Eier: Glitre Nett
- Transmisjonsnettet 300 kV (blå linje). Eier: Statnett
- I tillegg kommer distribusjonsnettet (ikke vist nedenfor) som eies av Glitre Nett

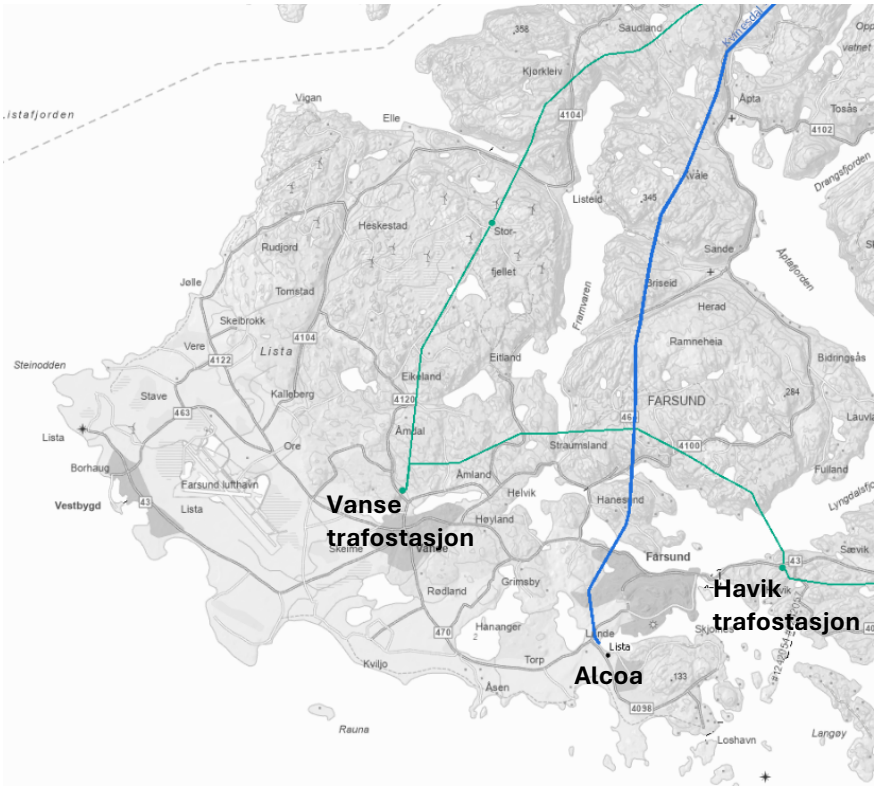

Det totale forbruket av elektrisk kraft i Farsund for perioden 2022-25 framgår av diagrammet nedenfor. Diagrammet er hentet fra [NVE sin nettside]() og viser det totale forbruket av elektrisk kraft for de kommunene i Agder med størst forbruk. Totalforbruket i Farsund var på 1940 GWh i 2025 som er på størrelse med Kristiansand. I tillegg til forbruket i regionalnettet omfatter dette også forbruket i transmisjonsnettet (Alcoa og elektrifiseringen av Valhallplattformen i Nordsjøen). Forbruket til Alcoa utgjør 74% av totalforbruket. Det nest største forbruket er Valhall med ca. 20%. Forbruket til husholdning (bolig) var på 3,4% (3. største forbruk).

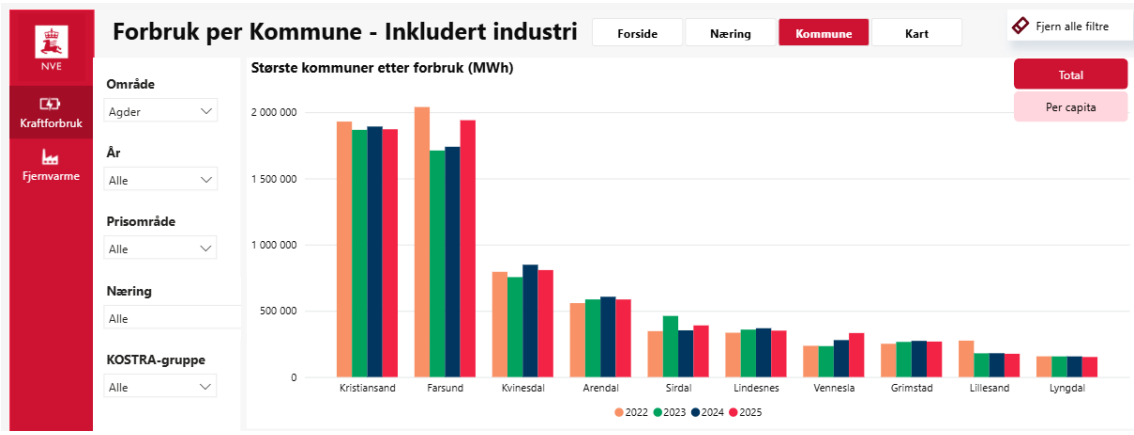

3.2 Klima

Kapitlet oppsummerer planens kunnskapsgrunnlag for klimagassutslipp fra kommunesamfunnet Farsund og fra kommunens virksomhet.

Utviklingen av direkte klimagassutslipp i Farsund 2015-24 er vist i diagrammet nedenfor. Diagrammet viser samlede utslipp (grønn), kvotepliktige utslipp (blå, Alcoa), og ikke-kvotepliktige utslipp (oransje) som omfatter alle utslipp unntatt Alcoa. Reduksjonen i kvotepliktige utslipp 2021-2024 skyldes nedstenging av en smelteovnshall på Alcoa.

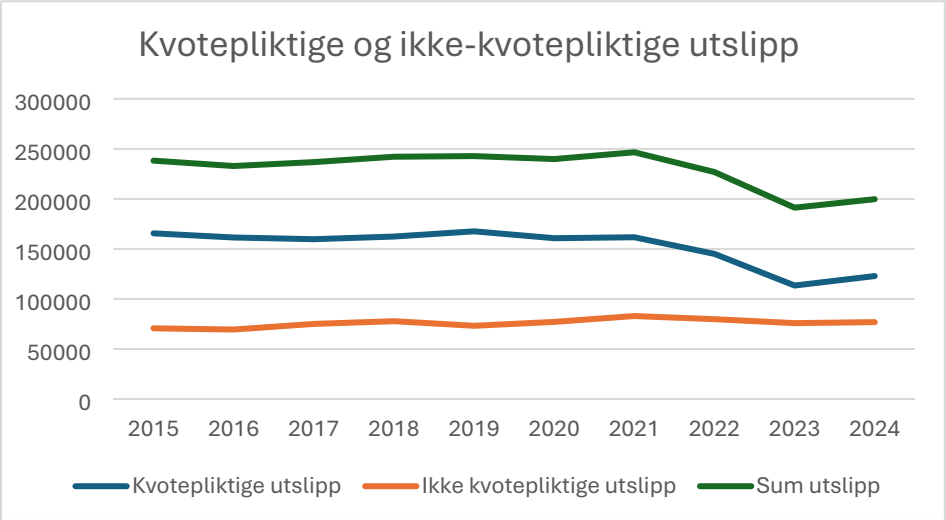

Kilde: Miljødirektoratet

Diagrammet viser utslipp i tonn CO_2-ekvivalenter som betyr at utslippene vektes etter gassens globale oppvarmingspotensial

Diagrammet omfatter alle direkte, fysiske utslipp som skjer innenfor kommunens geografiske grense med unntak av sjøfart som også omfatter utslipp ut til territorialgrensen, 12 nautiske mil utenfor kommunens geografiske grense (grunnlinja).

Innenfor ikke-kvotepliktige utslipp var sjøfart og jordbruk de største utslippskategoriene i 2024. Deretter følger veitrafikk, avfall og avløp samt annen mobil forbrenning. Tabellen nedenfor viser utslippene fordelt på utslippskategorier, og de største identifiserbare utslippskildene innenfor hver utslippskategori.

Klimagassutslipp fra ikke-kvotepliktig sektor i 2024			
Utslippskategorier	**Tonn CO_2-e**	**Prosent**	**De største utslippskildene i 2024**
1: Sjøfart	29.675	38,6	Lastefartøy 43 %, Servicefartøy 27 %, Fiskefartøy 6 % Cruise/passasjer 24 %,
2: Jordbruk	26.947	35.0	Husdyr 63%, Jordbruksarealer 22%, Gjødsel 15%
3: Veitrafikk	7.134	9,3	Personbiler 55%, Varebiler 20%, Tunge kjøretøy 25%,
4: Avfall og avløp	5.621	7,3	Avfallsdeponigass 90%, Avløp 10%
5: Annen mobil forbrenning	4.831	6,3	Bygg og anlegg 23%, Jordbruk 18%
6: Ikke kvotepliktig industri	1.510	2,0	Ikke spesifisert
7: Oppvarming	1.121	1,5	Vedfyring 66%, LPG (flytende petroleums-gass) 29%
Sum	**76839**	**100**	

Klimagassutslippene ovenfor omfatter ikke skog og annen arealbruk. Utslipp og opptak fra denne sektoren er vist i diagrammet nedenfor fordelt på arealbrukskategorier. Negative tall betyr opptak av klimagasser, mens positive tall betyr utslipp. Tallene viser gjennomsnittlig årlig utslipp for femårs-periodene 2011-15 og 2016-20.

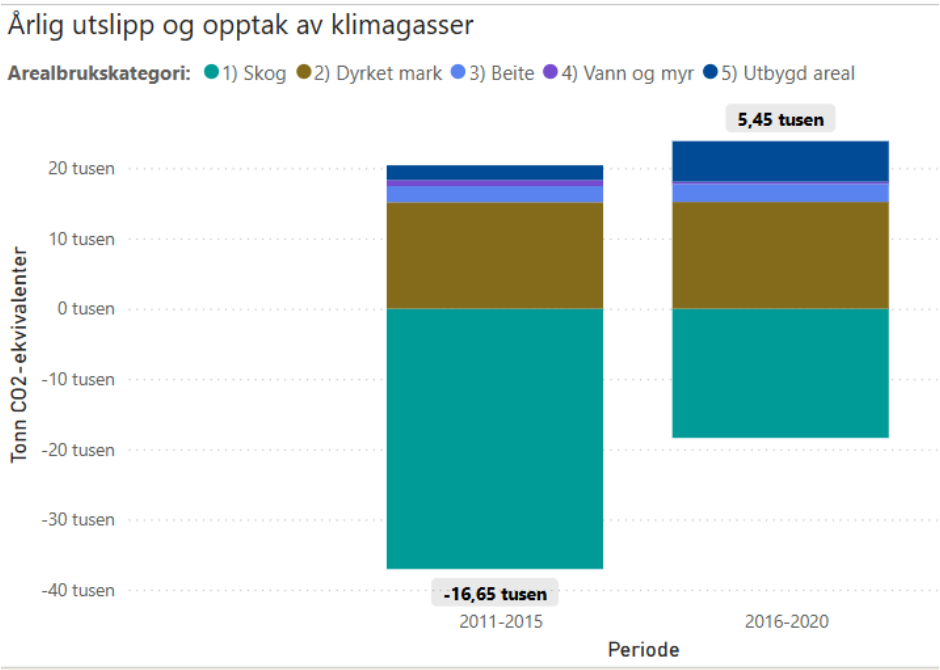

Kilde: Miljødirektoratet

Fra perioden 2011-15 til 2016-20 er opptaket fra skog betydelig redusert, og utslippene fra utbygd areal har økt. I perioden 2011-15 hadde Farsund et årlig netto opptak (utslipp-opptak) på -16,65 tonn CO_2-ekv., mens det i perioden 2016-20 var et årlig netto utslipp på 5,45 tonn CO_2-ekv.

Klimagassutslipp fra kommunens virksomhet

Det er utarbeidet klimaregnskap for kommunens virksomhet i 2024 inklusive tilgjengelige historiske data. Klimagassregnskapet gir et helhetlig bilde av hovedkildene til kommunens utslipp og identifiserer områder med størst potensial for utslippsreduksjon. Regnskapet er kort oppsummert nedenfor

Utslippene er delt opp i Scope 1 (direkte utslipp), Scope 2 (indirekte utslipp fra innkjøpt energi) og Scope 3 (andre indirekte utslipp), i henhold til GHG-protokollen
Scope 1 og 2 er beregnet med mengdedata (MWh og liter) som multipliseres med utslippsfaktorer, mens Scope 3 er beregnet med økonomiske regnskapstall. Dette betyr at beregningene for Scope 3 vil være noe mindre nøyaktig enn for Scope 1 og 2, men det gis likevel et tydelig bilde av utviklingen av utslipp over tid og fordelingen av slike utslipp mellom tjenesteområder. Utslippstallene for Scope 3 er prisjustert til 2023.

Kommunens samlede klimafotavtrykk fra 2010 til 2024 er vist i diagrammet nedenfor (for Scope 3 har det kun vært tilgjengelige data fra 2015)

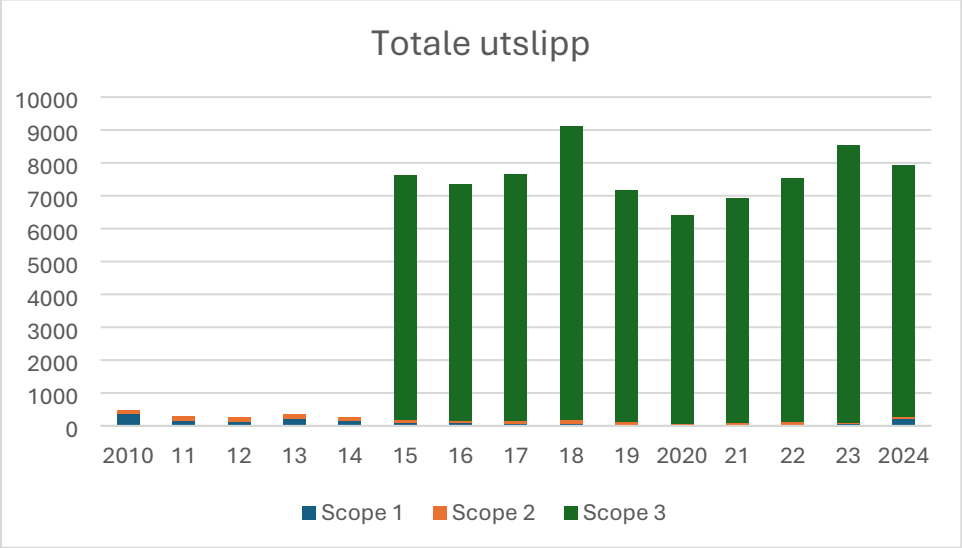

Kilde: EMISOFT

Utslippene fra kommunes virksomhet var på til sammen 7927 tonn CO_2-ekv. i 2024 som tilsvarer ca. 800 kg CO_2-ekv. per innbygger. I tabellen nedenfor er utslippene fordelt på Scope 1, 2 og 3.

Klimagassutslipp fra kommunens virksomhet i 2024			
Scope	**Beskrivelse**	**Tonn CO_2-ekv.**	**Prosent**
1	Direkte utslipp. mengdebasert	212	2,7
2	Indirekte utslipp fra innkjøpt energi, mengdebasert	52	0,6
3	Andre indirekte utslipp, regnskapsbasert (prisjustert til 2023)	7663	96,7

Kilde: EMISOFT

Figuren nedenfor viser totale utslipp for 2024 fordelt på kommunens tjenesteområder.

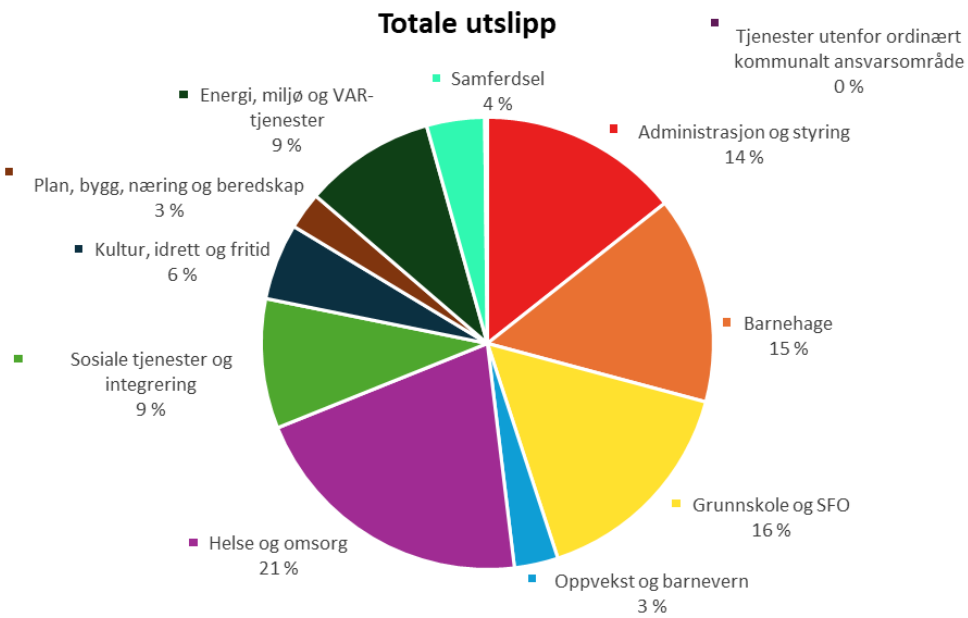

Kilde: EMISOF

4. Visjon og hovedmål

Visjonen og hovedmål bygger på målene i Regionplanlan Lister 2030 og Regionplan Agder 2030.

Visjon
Farsund tar en sterk posisjon i det grønne skiftet, og utvikler et robust, naturvennlig, klimavennlig og fremtidsrettet samfunn.

Hovedmål
Farsund kommune reduserer klimagassutslipp, har en stabil, energieffektiv og naturvennlig produksjon, distribusjon og bruk av energi, og styrker kommunesamfunnets evne til å håndtere et våtere, villere og varmere klima.

5. Energi- og klimamål

Energi- og klimamålene bygger på hovedmålet, delmålene i kommuneplanens samfunnsdel som er relevante for energi og klima, og utfordringene og mulighetene slik de er beskrevet i kunnskapsgrunnlagets kapittel 3 og 4.

5.1 Energiproduksjon

Mål:
Kommunen legger til rette for natur- og klimavennlig energiproduksjon som støtter næringslivets energibehov.

Strategi:
- Bruke kommunens rolle som planmyndighet til å styre lokalisering av energiproduksjon slik at naturhensynene ivaretas.

5.2 Energiforsyning

Mål:
Kommunesamfunnet har til enhver tid tilstrekkelig og stabil tilgang på energi.

Strategi:
- Sikre langsiktig og helhetlig planlegging av energiforsyningen i samarbeid med relevante aktører.

5.3 Strømnettet

Mål:
Strømnettet planlegges helhetlig og langsiktig for å minimere naturinngrep og koordinere nye kraftlinjer gjennom kommunen

Strategi:
- Styre nettutviklingen gjennom arealplanlegging og tidlig avklaring av traséer.

5.4 Klimamål for kommunesamfunnet Farsund

Mål:

- I Farsund er direkte klimagassutslipp i ikke-kvotepliktig sektor redusert med 55 % innen 2030 sammenlignet med referanseåret 2017 [1]
- I 2035 er direkte klimagassutslipp i ikke-kvotepliktig sektor redusert med 70 % sammenlignet med 2017 [2]

Strategi:
Bruke kommunen sin rolle som myndighet og samfunnsutvikler til å legge til rette for reduksjon av klimagassutslipp i hele kommunesamfunnet.

Prioriterte innsatsområder

- Transport og mobilitet
- Arealbruk, natur og karbonrike arealer
- Landbruk
- Sirkulær økonomi og forbruk

5.5 Klimamål for kommunens virksomhet

Utslippsmål:

- Kommunen har redusert direkte klimagassutslipp i egen drift med 55 % innen 2030 sammenlignet med 2024 [3]
- Innen 2035 er direkte klimagassutslipp i egen drift redusert med 70 % sammenlignet med 2024 [4]
- Kommunen har redusert indirekte klimagassutslipp sammenlignet med 2024

Strategier:

- Økt fokus på klimagassreduksjon i hele kommunens virksomhet (kommunen som innkjøper, eier/drifter og byggherre)
- Stille tydelige klima- og miljøkrav i anskaffelser

Prioriterte innsatsområder:

- Transport og maskinbruk i kommunal drift (Scope 1)
- Energi i kommunale bygg (Scope 1 og 2)
- Klimavennlige anskaffelser (Scope 3)
- Avfall, ombruk og matsvinn i egen virksomhet
- Organisering, kompetanse og styring

---

[1] Målet er en tilpasning til Regionplan Agder 2030 hovedmål 1.9, men avgrenset til ikke-kvotepliktige utslipp
[2] Målet er en tilpasning til klimaloven paragraf 4, men avgrenset til ikke-kvotepliktige utslipp. Referanseåret er det samme som 2030-målet, jf. Regionplan Agder 2030
[3] Målet er en tilpasning til Regionplan Agder 2030 hovedmål 1.9.
[4] Målet er en tilpasning til klimaloven paragraf 4

Funksjonsmål for utvalgte fokusområder i Scope 3:
I gjennomgangen av Farsund kommunes utslipp fra innkjøpte varer og tjenester er det identifisere 3 områder hvor tiltakene kan gi størst effekt.
«Utstyr og drift», «Innleide tjenester» og «Transport» er de største utslippssektorene som scorer høyest på påvirkningsgrad, og som er valgt som fokusområder for funksjonsmål og tiltak. Funksjonsmålene for disse fokusområdene er vist nedenfor. Alle målene tar utgangspunkt i 2024 som basisår.

Utstyr og drift (15% utslippsandel):
Sektoren omfatter: Kommunal kjøkkenservice, Inventar, utstyr, verktøy og redskap, Driftsmidler samt Undervisningsmateriell og bøker
Funksjonsmål:

- Alle vesentlige innkjøp til utstyr og drift skal ha klima- og miljøkrav eller -kriterier innen 2027
- Øke andel gjenbruk med 30% innen 2030.

Innleide tjenester (9% utslippsandel):
Sektoren omfatter: Tilskudd leger og fysioterapeuter, Vikartjenester og konsulenttjenester samt Serviceavtaler, reparasjoner og vaktmestertjenester
Funksjonsmål:

- Alle relevante og vesentlige nye kontrakter skal ha klima- og miljøkrav eller -kriterier innen 2027

Transport (8% utslippsandel):
Sektoren omfatter: Skoleskyss, Transport/drift av egne og leide transportmidler samt Kjøp, leie og leasing av transportmidler
Funksjonsmål:

- Transport i kommunens leveranser skal som hovedregel være nullutslipp eller fossilfri innen 2030

Miljøkrav til kommunale anskaffelser
Innkjøpsvirksomheten i Farsund kommune skal være miljøeffektiv og bidra til omdømmebygging for kommunen som en organisasjon som tar ansvar for miljø og bærekraft.

Farsund kommune skal være en pådriver i offentlig sektor for å sikre bærekraftige anskaffelser. Kommunen skal bidra til å påvirke leverandør- og produktutvikling i en miljøriktig retning.

Energi- og klimaplanen er styrende for hvordan klima- og miljøhensyn ivaretas i kommunale anskaffelser.

1. Alle anskaffelser skal minst oppfylle kravene til klima og miljø i lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Ved planlegging av den enkelte anskaffelse skal det tas hensyn til anskaffelsens livssykluskostnader og miljømessige konsekvenser.
2. Farsund kommune skal tilstrebe kostnads- og miljøeffektive anskaffelser. Det vil si anskaffelser som gir høy grad av behovstilfredsstillelse og samtidig lav miljøbelastning gjennom hele livsløpet.

3. Beredskapshensyn skal ivaretas i alle anskaffelser hvor det er relevant.
4. Energi- og klimaplanen skal være styrende for all planlegging og alle investeringer.

5.6. Klimatilpasning og beredskap

Mål:
Farsund kommune er godt forberedt på et våtere, varmere og villere klima.

Strategier:
- Systematisk arbeid med risiko og sårbarhet
- Integrere klimatilpasning i all planlegging

6. Oppfølging og rullering

- Mål og strategier følges opp gjennom handlingsplan med tiltaksbank
- Tiltak prioriteres i økonomiplan og årsbudsjett
- Planen rulleres minst hvert fjerde år
- Fremdrift rapporteres jevnlig til politisk nivå